

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Необхідність прийняття проекту Закону зумовлена потребою удосконалення правового механізму соціального захисту осіб, які стали особами з інвалідністю, а також членів сімей осіб, які загинули (померли) внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України під час виконання посадових, службових, професійних або трудових обов'язків.

Практика застосування Закону України № 2980 засвідчила наявність прогалин і обмежень, які унеможливають або ускладнюють реалізацію права на одноразову грошову допомогу окремими категоріями постраждалих осіб та членів їхніх сімей, зокрема працівниками операторів критичної інфраструктури та особами, які постраждали безпосередньо на таких об'єктах. Також виникла потреба у врегулюванні строків реалізації права на отримання допомоги та уточненні окремих процедурних питань.

Відповідно до рішення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (далі – Комісія) від 10 жовтня 2025 року «Про стан реалізації Закону України № 2980-IX *«Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України»* встановлено наявність низки проблемних питань, пов'язаних із реалізацією положень зазначеного Закону, зокрема щодо:

- неврегульованості компенсаційних виплат особам, що постраждали (загинули) на території об'єктів критичної інфраструктури, які не є їх працівниками;

- відсутності підстав для виплат одноразової грошової допомоги за шкоду життю та здоров'ю працівникам, які здійснюють будівництво, утримання та обслуговування військових інженерно-технічних і фортифікаційних споруд;

- неврегульованості компенсаційних виплат працівникам, що постраждали (загинули) на території об'єктів критичної інфраструктури, які визнані такими відповідно до рішення секторального органу, але не включені до Реєстру об'єктів критичної інфраструктури;

- невизначеності статусу підприємств, які належать до сфери управління органів державної влади, які перебувають у стані ліквідації;

- відсутності призначення одноразової грошової допомоги у разі встановлення групи інвалідності за результатами повторного оцінювання повсякденного функціонування особи експертною командою тощо.

З метою системного врегулювання зазначених питань Комісією утворено Робочу групу Комісії щодо внесення змін до Закону № 2980-IX «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів

критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії проти України».

Зазначений законопроект вноситься на розгляд Верховної Ради за результатами напрацювання відповідної редакції та узгодження її із членами відповідної Робочої групи Комісії – керівниками (представниками) Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства енергетики України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки, докільля та сільського господарства України, Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Пенсійного фонду України, АТ «Укрзалізниця».

2. Цілі і завдання прийняття акта

Метою прийняття акта є посилення соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, а також членів їхніх сімей.

Основними завданнями акта є:

- розширення кола осіб, на яких поширюється дія Закону;
- уточнення переліку членів сімей, які мають право на отримання одноразової грошової допомоги;
- удосконалення механізму призначення та виплати одноразової грошової допомоги;
- врегулювання строків реалізації права на отримання такої допомоги;
- усунення правових прогалин та колізій у чинному законодавстві.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Проектом Закону передбачається внесення змін до преамбули та окремих статей Закону України № 2980, якими:

- уточнюється характер обов'язків осіб, виконання яких дає право на отримання одноразової грошової допомоги;
- розширюється коло осіб, які мають право на таку допомогу, зокрема за рахунок працівників операторів критичної інфраструктури, їх філій і представництв, а також осіб, які постраждали на об'єктах критичної інфраструктури у зв'язку із виконанням посадових (службових, професійних, трудових) обов'язків.
- розширюється перелік членів сімей загиблих (померлих) осіб;
- запроваджується механізм виплати різниці у разі встановлення вищої групи інвалідності;
- подовжується строк реалізації права на отримання одноразової грошової допомоги на період дії воєнного стану та три роки після його припинення або скасування.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У відповідній сфері правового регулювання діють Конституція України, Закон України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям,

посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України”, Закон України “Про критичну інфраструктуру”; постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 1109 “Деякі питання об’єктів критичної інфраструктури” та Порядок призначення і виплати одноразової грошової допомоги за шкоду життю та здоров’ю, завдану працівникам об’єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1396.

Реалізація положень поданого законопроекту після його прийняття не потребує змін до інших законів.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту буде здійснюватиметься в межах видатків державного бюджету передбачених за бюджетною програмою Міністерства соціальної політики, сім’ї та єдності України (код 2501250).

Із передбачених у Державному бюджеті України на 2024 рік 480 млн грн та Державному бюджеті України на 2025 рік 480 млн грн (загалом 960 млн) за напрямом для одноразової грошової виплати за шкоду життю та здоров’ю, завдану працівникам об’єктів критичної інфраструктури, державним службовцям та посадовим особам місцевого самоврядування станом на початок грудня цього року виплачено всього 115 млн грн, профінансовано лише 154 випадки завдання шкоди.

Станом на 1 грудня 2025 року видатки на виплату одноразової допомоги становили 87 639,2 тис грн або 18,2% плану на рік.

Таким чином реалізація законопроекту здійснюватиметься в межах коштів передбачених на ці цілі за рахунок невикористаних видатків.

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття акта

Прийняття законопроекту сприятиме забезпеченню рівного доступу до соціального захисту всіх осіб, яким було завдано шкоди життю чи здоров’ю під час виконання посадових (службових, професійних, трудових) обов’язків, відновленню соціальної справедливості та гарантуванню єдності підходів у правозастосуванні, підвищенню довіри громадян до державної політики у сфері соціального захисту, приведенню національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів захисту прав людини, а в середньостроковій перспективі забезпечить зміцнення правової визначеності та утвердженню принципів верховенства права у сфері гарантування прав постраждалих осіб.

Народні депутати України

Павло Фролов та інші

